

195. ÍRÁS PÜNKÖSD UTÁN

PÉTERNEK a pünkösöd napján elmondott hitszónoklata az apostolok többségét arra ösztönözte, hogy döntsenek azokról a jövőbeli irányelvekről, melyeket tervszerűen ki kellett dolgozniuk az országról szóló örömhír hirdetése érdekében. A keresztény egyház valódi megalapítója Péter volt; Pál vitte el a keresztény üzenetet a nem-zsidókhoz, és a görög hívek juttatták el azt az egész római birodalomnak.

² Bár a hagyománytól gúzsba kötött és a papok által elnyomott héberek, mint nép, nem volt hajlandó elfogadni sem az Isten atyaságáról és az emberek közötti testvériségről szóló jézusi örömhírt, sem pedig a Péter és a Pál által Krisztus feltámadásáról és mennybemeneteléről hirdettéket (a későbbi a kereszténységet), a római birodalom többi része fogékonyak mutatkozott a fejlődő keresztény tanítások előtt. A nyugati polgárosodott társadalom ebben az időben értelmi alapállású, a hadakozásba belefáradt és mélyen szkeptikus volt minden fennálló vallással és világegyetemi bölcsellett szemben. A nyugati világ népei, a görög műveltség hasznélvezői a nagy múlt mélyen tisztelt hagyományával rendelkeztek. A bölcelet, a művészet, az irodalom és a politikai haladás nagyszerű vívmányainak örökségét szemlélhették. De mindeme vívmányok mellett nem volt a léleknek megelégedést hozó vallásuk. A szellemi vágyódásaik beteljesületlenek maradtak.

³ Az emberi társadalom ilyen színterére nyomultak be hirtelenül a keresztény üzenetbe foglalt jézusi tanok. E nyugati népek vágyódó szíve előtt így egy új életrend tárult fel. E helyzet közvetlen összeütközést hozott a régebbi vallási szokások és a világnak szánt jézusi üzenet új, elkeresztényesített változata között. Az ilyen küzdelem az új vagy a régi határozott győzelmével ér véget, illetve azok valamilyen mértékű *kiegyezésével*. A történelmi kép alapján a küzdelem kiegyezéssel végződött. A kereszténység túl sokat mert magával hozni, semhogy azt bármely nép egy-két nemzedék alatt befogadja. Ez nem egyszerű szellemi vonzás volt, olyan, amelyet Jézus mutatott az emberek lelkének; hanem olyasmi, ami már korán határozott magatartást vett fel a vallási szertartásokkal, az oktatással, a varázslással, az orvoslással, a művészetrel, az irodalommal, a törvénykezéssel, a kormányzással, az erkölcsökkel, a nemi viselkedés szabályozásával, a többnejűséggel és korlátozott mértékben még a rabszolgasággal kapcsolatban is. A kereszténység nem pusztán mint új vallás érkezett — valami olyasmiként, melyre az egész római birodalom és az egész keleti világ várt — hanem úgy, mint az *emberi társadalom egy új rendje*. És mivel ilyen törekvés

volt, gyorsan korszakos társadalmi-erkölcsi összeütközést eredményezett. Jézus eszményképei, ahogyan azokat a görög bölcelet újraértelmezte, és ahogy azok a kereszténységben közösségiesültek, most merész kihívást jelentettek az emberi faj azon hagyományai számára, melyek a nyugati polgárosodott társadalom erkölcsstanában, erkölcsiségben és vallásaiban testesültek meg.

⁴ ¶ A kereszténység eleinte csak a társadalmilag és gazdaságilag legszűkebb néprétegek közül nyert meg áttérteket. Ám a második század kezdetére a görög-római műveltség színe-java egyre inkább a keresztény hit ezen új rendje felé, az élet céljának és a lét rendeltetésének ezen új felfogása felé fordult.

⁵ Miként tudta ez a zsidó eredetű üzenet, mely a szülőhelyén csaknem elbukott, oly gyorsan és eredményesen megfogni a római birodalom legjobb elméit? A kereszténységnek a bölceleti vallások és rejtelemimádatok feletti győzelme az alábbiaknak volt köszönhető:

⁶ 1. A szervezés. Pál nagy szervező volt és az utódai is tartották az általa meghatározott iramot.

⁷ ¶ 2. A kereszténység velejéig elgörögösödött volt. Magába foglalta a görög bölcelet legjobb elemeit éppúgy, mint a héber istentan színe-javát.

⁸ ¶ 3. Azonban mindenekelőtt egy új és nagy *eszményképet* tartalmazott, Jézus életalászállásának visszhangját és az egész emberiségre kiterjedő üdvözülésre vonatkozó üzenetének tükröződését.

⁹ ¶ 4. A keresztény vezetők hajlandók voltak olyan megegyezést kötni a mitraizmussal, melynek következtében a mitraizmus híveinek jobbik felét megnyerték az antiókhiai tiszteletfajtának.

¹⁰ ¶ 5. A keresztény vezetők következő és későbbi nemzedékei ugyancsak további, olyan alkukat kötöttek a pogánysággal, hogy még Konstantint, a római császárt is megnyerték az új vallásnak.

¹¹ ¶ A keresztények azonban ravasz alkut kötöttek a pogányokkal annyiban, hogy elfogadták a pogányok szertartáskövető külsőségeit, miközben arra kényszerítették őket, hogy elfogadják a Pál-féle kereszténység elgörögösített változatát. A pogányokkal jobb üzletet kötöttek, mint a Mitrász-tisztelettel, de még ebből a korai kiegyezésből is inkább nyertesekként kerültek ki annyiban, hogy sikeresen felszámolták a perzsa rejtelemhiedelem vaskos erkölcstelenségeit és számos egyéb kifogásolható szokását is.

¹² Akár bölcsen tették, akár nem, a kereszténység e korai vezetői szándékosan engedményeket tettek Jézus *eszményképeiből* arra törekedvén, hogy sok *eszméjét* megmentsék és továbbvigyék. És ebben roppant sikeresek voltak. De félreértés ne essék, a Mesternek ezek a kiegyezésben érintett eszményképei még mindig ott szunnyadnak az örömhírében, és végül majd kifejtik teljes erejüket a világra.

¹³ A kereszténység ezen elpogányosításával a régi rend számos kisebb, szertartáskövetői győzelmet aratott, a kereszténység viszont fölénybe kerekedett annyiban, hogy:

¹⁴ 1. Egy új és sokkal magasabb hangot pendített meg az emberi erkölcsökben.

¹⁵ ¶ 2. Egy új és jóval teljesebb istenképet adott a világnak.

¹⁶ ¶ 3. A halhatatlanság reménye egy elfogadott vallás bizonyosságának részévé vált.

¹⁷ ¶ 4. Az ember vágyódó lelke megkapta a názáreti Jézust.

¹⁸ ¶ A Jézus által tanított nagy igazságok közül sok csaknem elveszett ezekben az első kiegyezésekben, de még mindig ott szunnyadnak az elpogányosított kereszténység eme vallásában, amely nem más, mint az Ember Fia életéről és tanításairól szóló Pál-féle változat. És a kereszténység, még mielőtt elpogányosították volna, előbb mélyen elgörögösödötté vált. A kereszténység sokkal, nagyon sokkal tartozik a görögöknek. Egy egyiptomi görög volt az, aki bátran felállt Nikaiában és félelmet nem ismerve szállt szembe e gyülekezettel, s így azok nem is merték annyira elfedni a Jézus természetére vonatkozó addigi felfogást, elkerülve így azt a veszélyt, hogy az alászállására vonatkozó valódi igazság elveszzen a világ számára. E görögöt Atanáziusznak hívták, és ha e hívő nem rendelkezik olyan ékesszólással és olyan következetes észjárással, akkor Áriusz győzködései diadalmaskodtak volna.

1. A GÖRÖGÖK HATÁSA

¹ A kereszténység elgörögösítése igazából azon a mozgalmas napon kezdődött, amikor Pál apostol ott állt az athéni areopág törvényszéke előtt és beszámolt az athéniaknak „az Ismeretlen Istenről”. Ez a római polgár ott, az Akropolisz árnyékában hirdette ezeknek a görögöknek az új vallásról általa kialakított változatot, mely Galilea zsidó vidékéről eredt. És volt valami furcsa hasonlóság a görög bölcséletben és Jézus sok tanításában. Volt egy közös céljuk — mindkettő az *egyén kiemelését* tűzte célul. A görögök a társadalmi és a politikai kiemelkedést; Jézus az erkölcsi és szellemi kiemelkedést. A görögök politikai szabadsághoz vezető értelmi szabadelvűséget tanítottak; Jézus vallási szabadsághoz vezető szellemi szabadelvűséget

tanított. E két eszme együvé téve az emberi szabadság új és nagyszerű kiváltságlevelét képezte; az ember társadalmi, politikai és szellemi szabadságát jövendőlték.

² A kereszténység elsődlegesen két dolog miatt jött létre és diadalmaskodott az összes harcoló vallás felett:

³ 1. A görög elme hajlandó volt kölcsönvenni új és jó eszméket a zsidóktól.

⁴ 2. Pál és az ő utódai készséges, ám ravasz és eszes megalkuvók voltak; gyors észjárású istentani kereskedők.

⁵ ¶ Amikor Pál az athéniak előtt állt a „Krisztusról és a Megfeszítettéről” szónokolva, a görögök szellemi kiéhezetség állapotában voltak; kíváncsiak, érdeklődők voltak és ténylegesen is keresték a szellemi igazságot. Soha ne felejtsetek el, hogy a rómaiak eleinte harcoltak a kereszténységgel, míg a görögök befogadták, és hogy a görögök voltak azok, akik később szó szerint arra kényszerítették a rómaiakat, hogy elfogadják ezt az új, akkor már módosított, a görög műveltség részévé tett vallást.

⁶ A görögök mélyen tisztelték a szépséget, a zsidók a szentséget, de mindkét nép szerette az igazságot. A görögök évszázadokon át mélyen elgondolkoztak minden emberi problémán és komoly vitákat folytattak azokról — a társadalmi, a gazdasági, a politikai és a bölcséleti problémákról — de a vallásiakról nem. Kevés görög szentelt kellő figyelmet a vallásnak; még a saját vallásukat sem vették nagyon komolyan. A zsidók évszázadokon át elhanyagolták a gondolkodás ezen egyéb területeit, s elméjüket a vallásnak szentelték. A vallásukat nagyon komolyan vették, túlságosan komolyan. Amint a jézusi üzenetből kitűnik, e két nép évszázados gondolkodásának egyesített terméke most az emberi társadalom egy új rendjének, bizonyos mértékben az emberi vallásos meggyőződés és szokás egy új rendjének hajtóerejévé lett.

⁷ ¶ A görög műveltség befolyása már korábban eljutott a földközi-tengeri térség nyugati vidékeire, amikor Sándor elterjesztette a hellén polgárosultságot a közel-keleti világban. A görögök nagyon jól megvoltak a vallásukkal és a politikájukkal, amíg kis városállamokban éltek, de amikor a macedóniai király arra vállalkozott, hogy Görögországból birodalmat csinál, melynek határai az Adriai-tenger térségétől az Indusig húzódnak, elkezdődtek a bajok. Görögország művészete és bölcsellete teljesen megfelelt a birodalmi szintű létezésnek, de más volt a helyzet a görög politikai igazgatással vagy a vallással. Miután Görögország városállamai birodalommmá terjeszkedtek, az ő helyi isteneik egy kissé furcsának tűntek. A görögök valóban *egy Istent* kerestek, egy nagyobb és jobb Istent, amikor a régebbi zsidó vallás elkeresztényesített változata megérkezett hozzájuk.

⁸ A hellén birodalom, mint olyan, nem volt képes fennmaradni. Ám műveltségbeli uralma folytatódott, de csak azért, mert nyugatról biztosítva volt a birodalmi igazgatás római politikai tehetsége, és mert szert tett keletről egy olyan vallásra, melynek az egy Istene világbirodalomhoz méltó fenségességgel bírt.

⁹ A hellén műveltség a Krisztus utáni első században már elérte a legmagasabb szintjeit; a hanyatlása már megkezdődött; a tudásszint emelkedett, a tehetség minősége azonban romlóban volt. Jézus eszméi és eszményképei, melyeket a kereszténység részlegesen magában foglalt, éppen ekkoriban váltak a görög műveltség és tudás megmenntő részeivé.

¹⁰ Sándor a görögországi polgárosultság műveltségi ajándékát bízta a keletre; Pál a jézusi örömhír keresztény változatával rohamozta a nyugatot. És ahol a görög műveltség érvényesült nyugaton, ott az elgörögösített kereszténység gyökeret vert.

¹¹ ¶ A jézusi üzenet keleti változata, függetlenül attól, hogy igazabbul megmaradt a tanításai mellett, tovább követte Abner megalkuvást nem ismerő hozzáállását. Sohasem fejlődött úgy, mint az elgörögösített változat és végül odaveszett az iszlám mozgalomban.

2. A RÓMAI HATÁS

¹ A rómaiak mindenestül átvették a görög műveltséget, a sorsolás útján választott kormányzat helyébe pedig a képviseleti kormányzást állították. És e változás rövidesen kedvezett a kereszténységnek annyiban, hogy Róma a különös nyelvekkel, népekkel, sőt vallásokkal szemben új türelmet hozott az egész nyugati világ számára.

² A keresztények római üldözésének nagy része kezdetben kizárólag abból eredt, hogy a keresztények szerencsétlenül használták az „ország” fogalmát a tanításaikban. A rómaiak türelmesek voltak mindenféle vallással szemben, de nagyon rossz néven vettek bármit is, amin érződött a politikai vetélkedés. Így aztán amikor ezek a főként félreértésből elindult korai üldöztetések abbamaradtak, megnyílt az út a vallási hiterjesztés előtt. A római polgárt a politikai igazgatás érdekelte; keveset törődött a művészetel vagy a vallással, viszont szokatlan türelemmel viseltette mindkettő iránt.

³ A keleti törvény zord és önkényes volt; a görög törvény kevéssé szilárd, inkább művészi; a római törvény pedig méltóságteljes és tiszteletet parancsoló volt. A római oktatás hallatlan és közömbös hűséget nevelt. A korai rómaiak a politika iránt elhivatott és magukat teljesen annak szentelt egyedek voltak. Őszinték, lelkesek voltak, magukat az eszményképeiknek szentelték, ám nem volt vallásnak nevezhető meggyőződésük. Kisebbsajta csoda,

hogy a görög tanítók képesek voltak meggyőzni őket arról, hogy elfogadják a Pál-féle kereszténységet.

⁴ És ezek a rómaiak egy nagy népet alkottak. Azért tudták kormányozni a nyugatot, mert magukat kormányozták. Ez a párját ritkító becsületesség, odaadás és rendíthetetlen önuralom eszményi táptalajt jelentett a kereszténység befogadásához és növekedéséhez.

⁵ E görög-rómaiak könnyen válhattak szellemi értelemben éppoly odaadó híveivé egy intézményesített egyháznak, mint amennyire politikailag elhivatottak voltak az állam iránt. A rómaiak csak akkor harcoltak az egyházzal, amikor attól tartottak, hogy az állam vetélytársává válik. Róma, mely kevés nemzeti bölcsellett, illetőleg eredeti műveltséggel rendelkezett, a magáévá tette a görög műveltséget és merészen elfogadta Krisztust erkölcsi életfelfogásaként. A kereszténység Róma erkölcsi műveltségévé vált, de aligha lett a vallásává abban az értelemben, hogy a szellemi gyarapodás egyéni megtapasztalásává vált volna azok körében, akik az új vallást ilyen nagymértékben fogadták el. Való igaz, hogy sok egyén ezen államvallás felzárkózás alá hatolt és lelki táplálékra lelt az elgörögösített és elpogányosított kereszténység lappangó igazságaiban rejlő jelentéstartalmak valódi értékei által.

⁶ ¶ A sztoikus ember és az ő merész folyamodványa a „természethez és a lelkiismerethez” csak még jobban felkészítette egész Rómát Krisztus elfogadására, legalábbis értelmileg. A római polgár természeténél és képzettségénél fogva jogász volt; még a természeti törvényeket is mélyen tisztelte. És ekkor a kereszténység által meglátta az Isten törvényeit a természeti törvényekben. Egy nép, mely Cicerót és Vergiliuszt adott a világnak, érett volt a Pál-féle elgörögösített kereszténységre.

⁷ És így ezek a rómaivá vált görögök arra kényszerítettek mind a zsidókat, mind pedig a keresztényeket, hogy bölcselivé tegyék a vallásukat, hangolják össze annak eszméit és rendszerezzék az eszményképeit, az élet létező folyásához szabják a vallási szokásaikat. És mindezt óriási mértékben segítette az, hogy a héber írásokat lefordították görögre és később görög nyelven lejegyezték az Újszövetséget.

⁸ A görögök, szemben a zsidókkal és sok más néppel, sokáig átmenetileg hittek a halhatatlanságban, a halál utáni valamiféle továbbélésben, és mivel éppen ez volt a jézusi tanítás lényege, számítani lehetett arra, hogy a kereszténység erős vonzóerőt fog gyakorolni rájuk.

⁹ A görög-műveltségi és a római-politikai győzelmek sorozata egy birodalommal szilárdította a földközi-tengeri vidékeket, melynek egy nyelve és egy műveltsége volt, és amely felkészítette a nyugati világot az egy Istenre. A

judaizmus bocsátotta rendelkezésre ezt az Istent, de a judaizmus nem volt elfogadható vallás ezen elrómaiásított görögök számára. Filó segített valamelyest abban, hogy a tiltakozásuk mérséklődjön, ám a kereszténység egy még jobb képet mutatott nekik az egy Istenről, és ők készségesen el is fogadták azt.

3. A RÓMAI BIRODALOM FENNÁLLÁSA ALATT

¹ A római politikai uralom megerősítése után és a kereszténység elterjedését követően a keresztények olyan helyzetben találták magukat, amelyben volt egy Istenük, egy nagyszerű vallási felfogásuk, de nem volt birodalmuk. A görög-rómaiak olyan helyzetben találták magukat, amelyben létezett egy nagy birodalmuk, de nem volt olyan Istenük, mely a birodalmi istenimádat és szellemi egyesítés alkalmas vallási felfogásául szolgált volna. A keresztények elfogadták a birodalmat; a birodalom elfogadta a kereszténységet. A rómaiak politikai uralmi egységet biztosítottak; a görögök műveltségi és művelődési egységet; a kereszténység pedig vallásos gondolkodási és szokásbeli egységet.

² Róma birodalmi univerzalizmussal győzte le a hazafiság hagyományát és a történelemben első alkalommal tette lehetővé a különféle népeknek és nemzeteknek azt, hogy legalább névlegesen elfogadják az egy vallást.

³ A kereszténység akkor jött divatba Rómában, amikor nagy küzdelem folyt a sztoikusok életerős tanításai és a rejtelemimádatok üdvözülési ígéretei között. A kereszténység üdítő vigasszal és felszabadító erővel jött el egy szellemileg kiehézzett néphez, melynek nyelvében nem volt szó az „önzetlenségre”.

⁴ ¶ A kereszténység a legnagyobb erőt abból merítette, ahogyan a hívek a szolgálatteli életet megélték, sőt, ahogy meghaltak a hitükért a kiterjedt üldöztetés korai időszakában.

⁵ ¶ A gyermekek iránti krisztusi szeretettel kapcsolatos tanítás rövidesen véget vetett annak a széles körben elterjedt szokásnak, hogy a nem kívánt gyermekeket, különösen a lánygyermekeket, halálnak adják.

⁶ ¶ A keresztény istenimádat korai szertartásrendjét nagymértékben a zsidó zsinagógától vették, melyet a Mitrász-szertartás módosított; később pedig sok pogány kultúrát adtak hozzá. A korai keresztény egyház gerincét a judaizmusra áttért, majd kereszténnyé lett görögök alkották.

⁷ ¶ A Krisztus utáni második század hozta el a világtörténelem legkedvezőbb időszakát ahhoz, hogy egy jó vallás fejlődhessen a nyugati világban. Az első évszázadban a kereszténység küzdelmekkel és kiegyezésekkel készült arra,

hogy gyökeret verjen és gyorsan terjeszkedjen. A kereszténység elfogadta a császárt; a császár elfogadta a kereszténységet. Nagyszerű korszak volt ez egy új vallás terjedéséhez. Vallási szabadság érvényesült; az utazás lehetősége általában biztosított volt, a gondolatok terjedése pedig nem ütközött akadályba.

⁸ A névlegesen elfogadott, elgörögösített kereszténység szellemi lendülete túl későn ért el Rómába ahhoz, hogy megakadályozza a már jócskán beindult erkölcsi hanyatlást vagy hogy ellensúlyozza az alapjaiban már megindult és egyre erősödő faji leépülést. Ez az új vallás műveltségi szükségszerűség volt a birodalmi Róma számára, és roppant szerencsétlen dolog, hogy nem vált tágabb értelemben a szellemi üdvözülés eszközévé.

⁹ Még egy jó vallás sem tudna megmenteni egy nagy birodalmat a kormányzati ügyekben való egyéni részvétel hiányának biztos következményeitől, valamint az olyan dolgoktól, mint a túlzott gyámkodás, a túladóztatás és a visszaélések tömkelege, a Levantéval folytatott kiegyenlített kereskedelem, mely lecsapolta az aranyat, a szórakozási örület, a római szabványosítás, a nők lealacsonyítása, a rabszolgaság és a faji hanyatlás, a fizikai bajok, és egy államgyház, melynek intézményesülése a szellemi sivárság szintjéhez közelített.

¹⁰ Alexandriában azonban nem voltak olyan rosszak a körülmények. Az első tanhelyek továbbra is megalkuvás nélkül sok mindent megtartottak Jézus tanításaiból. Panténusz Kelemt tanította, majd pedig Nátánielt követve továbbment Indiába, hogy Krisztust hirdesse. Jézus néhány eszményképét ugyan feláldozták a kereszténység kiépítésekor, mégis, a tisztesség okán fel kell jegyeznünk, hogy a második század végére a görög-római világ gyakorlatilag összes nagy elméje kereszténnyé lett. A győzelem a beteljesüléséhez közeledett.

¹¹ És ez a római birodalom kellően hosszú ideig állt fenn ahhoz, hogy biztosítsa a kereszténység továbbélését még a birodalom összeomlása után is. Mi azonban gyakran megrengtünk el azon, hogy mi történt volna Rómában és a világban, ha az országról szóló evangéliumot fogadták volna el a görög kereszténység helyett.

4. AZ EURÓPAI SÖTÉT KORSZAKOK

¹ Az egyház, mint a társadalom járuléka és politikai szövetségese arra volt ítélve, hogy osztozzon az úgynevezett európai „sötét korszakok” értelmi és szellemi hanyatlásában. Ebben az időben a vallás egyre inkább szerzetesivé, az élet örömeit elutasítóvá, és törvényesítetté vált. Szellemi értelemben a kereszténység téli álomba merült. Ebben az időszakban e szunnyadó és elvilágiasított világ mellett létezett a megmagyarázhatatlan keresésének, a

képtelen szellemi tapasztalásnak egy, a valóságértelenséggel határos és a minden-isten tannal bölcséleti értelemben rokon folyamatos iránya.

² E sötét és kétségbeejtő évszázadokban a vallás gyakorlatilag megint csak másodkézből valóvá lett. Az egyén csaknem elveszett az egyház mindenre kivetülő tekintélyének, hagyományának és kényszerének rendszerében. Egy új szellemi fenyegetés támadt a „szentek” gyülekezetének megteremtésével, akikről úgy tartották, hogy különleges befolyásuk van az isteni bíróságoknál, és akik ezért, amennyiben az ember eredményesen folyamodik hozzájuk, képesek közbenjárni az ember érdekében az Istenek előtt.

³ A kereszténység azonban elegendő mértékben közösségesült és elpogányosodott ahhoz, hogy miközben képtelen volt ellenállni a beköszöntő sötét korszakoknak, annál jobban fel volt készülve arra, hogy túlélje az erkölcsi sötétség és a szellemi megrekedés e hosszú időszakát. És a nyugati polgárosultság hosszú éjszakája alatt meg is maradt és tovább működött erkölcsi hatásként a világban addig, amíg a megújulás kora el nem érkezett. A kereszténységnek a sötét korszakok elmúltával való megújítási igénye azt eredményezte, hogy számos olyan szakadár felekezet jött létre, melyek az emberi személyiség különleges értelmi, érzelmi és szellemi fajtáinak megfelelő keresztény tanításokat, meggyőződéseket vállaltak fel. És a sajátos keresztény csoportok, illetőleg vallásos családok közül sok még e beszámoló elkészítésének idején is létezik.

⁴ ¶ A kereszténység olyan történelemmel rendelkezik, mely Jézus vallásának a Jézusról szóló vallássá való akaratlan átalakításból indult ki. A továbbiakban az elgörgösítés, az elpogányosítás, az elvilágiasítás, az intézményesítés, az értelmi leépülés, a szellemi hanyatlás, az erkölcsi megdermedés, a megsemmisülés fenyegetése, a későbbi megújulás, a részekre szakadás és legújabbban a viszonylagos helyreállítás megélésének történelmét mutatja. Ez a fejlődési vonal eredendően meglévő életerőre utal és rendelkezésére álló hatalmas, megújító erőforrásokat jelez. És ugyanez a kereszténység van most jelen a nyugati népek polgárosodott világában és harcol a létért egy olyan küzdelemben, mely még nyugtalanítóbb, mint azokban az eseménydús válsághelyzetekben volt, melyek az elsőbbséget vívott múltbéli csatáit jellemezték.

⁵ ¶ A vallás most a tudományos elmék és az anyagi hajlamok új korszakának kihívásával szembesül. A világi és a szellemi eme roppant küzdelemében Jézus vallása végül diadalmaskodni fog.

5. A MAI KOR PROBLÉMÁJA

¹ A huszadik század megoldandó új problémákat hozott a kereszténységnek és minden más vallásnak. Minél magasabbra kapaszkodik egy polgárosodott társadalom, annál szükségesebbé válik az a kötelesség, hogy az ember „először a menny valóságait keresse” mindazon erőfeszítéseiben, hogy kiegyensúlyozza a társadalmi viszonyokat és megkönnyítse a társadalom anyagi problémáinak megoldását.

² Az igazság gyakran válik zavaróvá és akár félrevezetővé is, amikor felosztják, szétbontják, elkülönítik és túl sokat elemzik. Az élő igazság csak akkor tanítja jól az igazságkeresőt, amikor az illető az igazságot a maga teljességében és élő szellemi valóságként fogadja be, nem pedig az anyagi tudomány tényeként vagy a közvetítő művészet sugalmazásaként.

³ A vallás kinyilatkoztatás az ember számára az ő isteni és örökkévaló végzetéről. A vallás tisztán személyes és szellemi tapasztalás és örökre meg kell különböztetni az ember olyan egyéb magas szintű gondolkodási formáitól, mint:

⁴ 1. Az ember okszerű beállítottsága az anyagi valóság dolgai vonatkozásában.

⁵ 2. Az ember szépségtani értékítélete a szép mellett, a csúnyával szemben.

⁶ 3. Az ember erkölcsstani elismerése a társadalmi kötelezettségek és a politikai kötelesség iránt.

⁷ 4. Az ember emberi erkölcsi érzéke még önmagában és önmagától sem vallási jellegű.

⁸ ¶ A vallás rendeltetése megadni a hitet, bizodalmat és bizonyosságot előhívó értékeket a világegyetemben; a vallás az istenimádatban teljesedik be. A vallás fedezi fel a lélek számára az elme által feltárt viszonylagos értékektől elütő, legfelsőbb értékeket. Ilyen emberfeletti rálátásra csakis igazi vallásos tapasztaláson keresztül lehet szert tenni.

⁹ A szellemi valóságokra épített társadalmi rendszer erkölcsiség nélkül nem tartható fenn jobban, mint a naprendszer gravitáció nélkül.

¹⁰ Ne próbálkozzatok a kíváncsiság kielégítésével vagy minden, a lélekben ott kavargó, lappangó kaland kielésével a húsvér testbeni rövid élet alatt. Legyetek türellemmel! Ne engedjétek a kísértésnek, hogy féktelenül elmerüljétek olcsó és hitvány kalandokban. Fogjátok be az energiáitokat és zabolázzátok meg a szenvedélyeiteket; legyetek higgadtak, miközben a fokozatos fejlődési kaland és a felkavaró felfedezés egy végtelen létpályájának fenségesség kibontakozását várjátok.

¹¹ ¶ Az eredettel kapcsolatos zűrzavarban nem szabad szem elől téveszteni az örök beteljesülést. Ne felejtsek el, hogy Jézus még a kisgyermekeket is szerette, és hogy mindörökké világossá tette az emberi személyiség nagy értékét.

¹² ¶ A világ szemlélésekor emlékezzetek, hogy a rossz megpillantott fekete foltjai a végleges jó fehér háttérben látszanak. Nem csak a rossz fekete háttérben nyomorúságosan mutató jó fehér foltjait látjátok.

¹³ Amikor oly sok közreadandó és hirdetendő jó igazság van, miért kellene az embereknek oly sokáig megmaradniuk a világban található rossznál csak azért, mert az ténynek tűnik? Az igazság szellemi értékei öröndetesebbek és felemelőbbek, mint a rossz jelensége.

¹⁴ ¶ A vallásban Jézus a tapasztalás módszerét támogatta és követte, éppen úgy, ahogy a mai tudomány a kísérletezés módszerét alkalmazza. Istent a szellemi rálátás irányító hatásain keresztül találjuk meg, de a lélek e rálátásához a szép szeretetén, az igazság keresésén, a kötelesség iránti hűségén és az isteni jószág imádásán keresztül közelítünk. Mindezen értékek közül azonban a szeretet az igazi kísérő a valódi rálátáshoz.

6. AZ ANYAGELVŰ GONDOLKODÁS

¹ A tudósok akaratlanul is anyagközpontú fejvesztettségbe hajszolták az emberiséget; meggondolatlanul a korszakok erkölcsi „bankja” miatt kezdtek el aggódni, ám az emberi tapasztalás e bankja hatalmas szellemi erőforrásokkal rendelkezik; képes kielégíteni a vele szemben támasztott igényeket. Csakis a meggondolatlan emberek vesznek el a fejüket zavarodottságukban az emberi faj szellemi tőkét illetően. Amikor az anyagelvű-világi fejvesztettség véget ér, Jézus vallása nem mutat csődöt. A mennyország szellemi bankja ki fogja fizetni a hitet, a reményt és az erkölcsi biztonságot mindazoknak, akik igénybe vették „az Ő nevében”.

² Függetlenül attól, hogy milyen az anyagelvűség és a Jézus tanításai közötti látszólagos összeütközés, egészen nyugodtak lehettek afelől, hogy az eljövendő korszakokban a Mester tanításai teljes győzelmet aratnak. A valóságban az igaz vallás nem keveredhet semmiféle ellentmondásba a tudománnyal; semmilyen szempontból nem érintett az anyagi dolgokban. A vallás egyszerűen közömbös a tudomány iránt, de rokonszenvezik vele, leginkább még a *tudóssal* foglalkozik.

³ A pusztta tudás hajszolása a bölcsesség velejáró értelmezése és a vallásos tapasztalás szellemi rálátása nélkül végül borúlátáshoz és emberi kétségbeeséshez vezet. A kevés tudás tényleg zavarba ejtő.

⁴ Ezen írás elkészítésekor az anyagelvű korszak legrosszabb része már lezárult; a jobb megértés napja már virrad. A tudományos világ felsőbbrendű elméi a világszemléletükben többé már nem teljesen anyagelvűek, de az egyszerű emberek a korábbi tanok eredményeként még mindig hajlanak abba az irányba. A fizikai valóságosság e korszaka azonban csak egy múló mellékesemény az emberiség földi létében. A mai tudomány az igaz vallást — Jézus tanításait, vagyis ahogyan azok a híveinek életébe átmenetek — érintetlenül hagyta. A tudomány csak annyit tett, hogy lerombolta az élet helytelen értelmezéseinek gyerekes ábrándjait.

⁵ A tudomány mennyiségi tapasztalás, a vallás pedig minőségi tapasztalás, már ami az ember földi életét illeti. A tudomány jelenségekkel foglalkozik; a vallás eredetekkel, értékekkel és célokkal. *Okokat* megjelölni a fizikai jelenségek magyarázatául annyit tesz, mint bevallani a tudatlanságot a véglegeseket illetően és ez végül a tudóst egyenesen visszavezeti az első nagy okhoz — a Paradicsom Egyetemes Atyjához.

⁶ A csodák korából a gépek korába való kényszeredett átlendülés teljesen összezavarta az embert. A működésvilág nézet hamis bölcselőinek eszessége és ügyessége éppen az ő saját működésközpontú állításait cáfolja. Egy anyagi világnézetű ember elméjének végzetre irányuló frissessége örökre cáfolja azon állításait, hogy a világegyetem nem más, mint vak és céltalan energiajelenség.

⁷ Némely tanultnak mondott embernek a gépies működés elvét valló természetközpontúsága és az átlagember meggondolatlan világi elvszerűsége egyaránt csak és kizárólag a *dolgokra* irányul; nélkülöznek minden szellemi természetű valódi értéket, jutalmat és meglegedettséget, és hiányzik belőlük a hit, a remény és az örökkévaló bizonyosság is. A mai élet egyik nagy problémája az, hogy az ember úgy gondolja, túlságosan elfoglalt ahhoz, hogy időt találjon a szellemi elmélyedésre és a vallási áhítatra.

⁸ Az anyagelvű gondolkodás a lélektelen báb szintjére fokozza le az embert és pusztán olyan számtani jelképpé teszi, mely kétségbeesve keres helyet egy sivár és működésközpontú világegyetem mennyiség-tani képletében. De honnan származik ez az egész, hatalmas mennyiség- és tér-tani világegyetem, ha nincs egy Fő-mennyiség-tanász? A tudomány értekezhet hosszasan az anyag tartósításáról, a vallás azonban az emberek lelkének megőrzését érvényesíti — a szellemi valóságokkal és az örökkévaló értékekkel kapcsolatos tapasztalásaikhoz van köze.

⁹ A ma anyagelvű társadalomkutatója közösséget vizsgál, jelentést készít róla, és úgy hagyja az embereket, ahogy találta őket. Ezerkilencszáz évvel ezelőtt a tanulatlan galileaiak azt tanulmányozták, hogy Jézus miként adja életét

szellemi hozzájárulásul az ember benső tapasztalásához, és aztán elindultak és fenekestül felforgatták a római birodalmat.

¹⁰ A vallási vezetők azonban nagy hibát követnek el, amikor a mai embert a középkor kürtjeinek hangjával próbálják meg szellemi csatába hívni. A vallásnak új és naprakész jelmondatokkal kell felkészülnie. Sem a demokrácia, sem semmilyen más politikai csodaszer nem fogja átvenni a szellemi előrehaladás helyét. A hamis vallások jelenthetik ugyan a valóság megkerülését, azonban Jézus az evangéliuma által a halandó embert egészen a szellemi fejlődés örök valóságának bejáratáig vezette.

¹¹ Nem magyarázunk meg semmit azzal, ha azt mondjuk, hogy az elme az anyagból „bukkant elő”. Ha a világegyetem pusztán működési rend volna és az elme nem válna el az anyagtól, akkor semmilyen megfigyelt jelenségre nem tudnánk két különböző értelmezést adni. Az igazság, a szépség és a jóság fogalma nem eredendően van meg a természetben vagy a vegytanban. Egy gép nem képes *tudni*, még kevésbé képes megismerni az igazságot, vágyni az igazságosságra és táplálni a jóságot.

¹² A tudomány lehet fizikai, az igazságot felismerő tudós elméje azonban egyből anyagfeletti. Az anyag nem ismeri az igazságot, nem szeretheti az irgalmat, és nem lelheti örömét a szellemi valóságokban sem. A szellemi megvilágosodottságon alapuló és az emberi létezésben gyökerező erkölcsi meggyőződések éppoly valóságok és bizonyosak, mint a fizikai megfigyelésekre alapozott mennyiség- és térbeli levezetések, csak éppen egy másik és magasabb szinten.

¹³ Ha az emberek csak gépek volnának, akkor többé-kevésbé egyformán válaszolnának egy anyagi világegyetemenek. Egyéniség nem létezne, személyiség pedig még kevésbé.

¹⁴ ¶ A Paradicsom abszolút működési rendjének ténye a világegyetemek mindenségében, a Második Forrás és Középpont korlátlan akaratának jelenlétében, mindörökké bizonyossá teszi, hogy a meghatározók nem kizárólagos törvényei a mindenségrendnek. Az anyagelvűség ott van, de nem kizárólagos; a működéselvű világnézet jelen van, de nem korlátlanul; az eleve elrendelés ott van, de nem egyedül.

¹⁵ Az anyag véges világegyeteme az elme és a szellem együttes jelenléte nélkül végül egységessé és eleve meghatározottá válna. A mindenségrendi elme hatása állandóan önkéntelenséget kölcsönöz még az anyagi világoknak is.

¹⁶ A szabadság vagy a kezdeményezés a lét bármely mezéjén egyenes arányban áll a szellemi hatás és a mindenségrendi-elme szabályozás mértékével; vagyis, az emberi tapasztalásban „az Atya akarata” megcselekedésének tényle-

ges mértékével. Így aztán, amint egyszer hozzáfogsz, hogy megtaláld az Istent, az maga lesz a meggyőző bizonyítéka annak, hogy az Isten már megtalált téged.

¹⁷ A jóság, a szépség és az igazság őszinte keresése elvezet az Istenhez. És minden tudományos felfedezés a világegyetemben meglévő szabadság és egységesség létét támasztja alá. A felfedező szabadon tehetett felfedezést. A felfedezett dolog valós és láthatólag egységes, különben nem lehetett volna *dolognak* nevezni.

7. AZ ANYAGELVŪSÉG SÉRÜLÉKENY VOLTA

¹ Mily ostoba dolog az anyagi beállítottságú embertől, hogy érvényesülni enged olyan sérülékeny elméleteket, mint a gépiesen működő világegyetemről szólókat, melyek megfosztják őt az igaz vallás személyes tapasztalásának hatalmas szellemi erőforrásaitól. A tények sohasem kerülnek ellentmondásba az igaz szellemi hittel; az elméletek igen. Jobb volna, ha a tudomány a babonáság lerombolásának szentelné magát, mintsem hogy megpróbálja megdönteni a vallásos hitet — a szellemi valóságokba és az isteni értékekbe vetett emberi hitet.

² A tudománynak anyagi téren azt kell megtennie az emberért, amit a vallás tesz érte szellemi téren: tágítsa a lét látókörét és terjessze ki a személyiségét. Az igaz tudomány nem állhat tartós vitában az igaz vallással. A „tudományos módszer” pusztán egy mérőrúd, mellyel az anyagi kalandok és a fizikai teljesítmények mérhetők. Anyagi és teljes mértékben értelmi lévén, azonban teljességgel használhatatlan a szellemi valóságok és a vallásos tapasztalások kiértékeléséhez.

³ Íme, a mai kor működéselvű gondolkodójának következetlensége: Ha ez pusztán egy anyagi világegyetem volna és az ember csak gép lenne, akkor az ilyen ember teljességgel képtelen lenne magát ilyen gépként felismerni, és hasonlóképpen, az ilyen gép-ember semennyire sem volna tudatában egy ilyen anyagi világegyetem létezésének tényének. A működéselvű tudomány anyagközpontú rémülete és kétségbeesése nem ismerte fel a tudós szellem-segítette elméjének tényét, melynek anyagfeletti rálátása alkotja meg ezeket a téves és önellentmondásos *felfogásokat* egy anyagelvű világegyetemről.

⁴ Az örökkévalóságnak és végtelenségnek, az igazságnak, a szépségnek és a jóságnak a paradicsomi értékei az idő és tér világegyetemei jelenségeinek tényeiben rejlenek. De a szellemtől született halandó csak hittel látva észlelheti és különítheti el ezeket a szellemi értékeket.

⁵ A szellemi fejlődés valóságai és értékei nem valamiféle „lélektani kivetülések”, nem az anyagi elme valamiféle felmagasztalt ábrándjai. Az ilyen dolgok az emberben lakozó Igazító szellemi előrejelzései, aki az Istennek az ember

elmében élő szelleme. És ne hagyj, hogy a „viszonylagossággal” kapcsolatosan futólag megpillantott felfedezések megízlelése összezavarja az Isten örökkévalóságára és végtelenségére vonatkozó fogalmadat. És az *önkifejezés* szükségességét érintő mindenféle igényedben ne kövesd el azt a hibát, hogy nem gondoskods az *Igazító-kifejezésről*, a te valódi és jobb éned megnyilvánulásáról.

⁶ Ha ez csak egy anyagi világegyetem volna, akkor az anyagi eredetű ember sohasem lenne képes eljutni egy ilyen kizárólag anyagi létezés működéselvű felfogásához. Éppen hogy a világegyetemről alkotott ezen *működésközpontú felfogás* az, amely már magában is nem-anyagi elmejelenség, és az egész elme nem-anyagi eredetű, függetlenül attól, hogy mennyire tűnik anyagi értelemben meghatározottnak és működési szempontból szabályozottnak.

⁷ A halandó ember részlegesen fejlett elmerendszere nincs felruházva elegendően bőséges következetességgel és bölcsességgel. Az ember önteltsége gyakran leahyja az értelmét és kijátssza a következetes észjárását.

⁸ Önmagában és önmagától még a leginkább kishitű, anyagi világnézetű ember borúlátása is elégséges bizonyíték arra, hogy a balhitű ember világegyeteme nem teljesen anyagi. A derűlátás és a borúlátás egyaránt egy olyan elmében keletkezett fogalmi válasz, mely elme *értékeknek* és *tényeknek* egyaránt a tudatában van. Ha a világegyetem tényleg az volna, aminek az anyagelvű gondolkodó tekinti, akkor az ember, mint emberi gép, épp e *tény* tudatos felismerése nélkül maradna. Az *értékekről* a szellemtől született elmében alkotott fogalom tudata nélkül a világegyetemi anyagelvűség ténye és a világegyetem működésközpontú jelensége az ember számára teljességgel felismerhetetlen lenne. Egy gépben nem tudatosulhat egy másik gép természete vagy értéke.

⁹ Egy működéselvű élet- és világegyetem-felfogás azért nem lehet tudományos, mert a tudomány csakis anyagokat és tényeket ismer el és azokkal foglalkozik. A bölcsélet elkerülhetetlenül tudományfeletti. Az ember a természet anyagi ténye, viszont az *élete* a természet anyagi szintjeit meghaladó jelenség annyiban, hogy elmei szabályozó-sajátosságokat és szellemi teremtőjegyeket mutat.

¹⁰ Az ember azon őszinte igyekezete, hogy a működéselvű világnézet hívévé váljon, arra a megrendítően szomorú jelenségre utal, hogy az ember hasztalanul törekszik értelmi és erkölcsi öngyilkosságot elkövetni. De bizony nem képes rá.

¹¹ Ha a világegyetem csak anyagi volna és az ember csak gép lenne, akkor nem volna tudomány, mely arra buzdítaná a tudóst, hogy ragaszkodjon a világegyetem működésközpontúságához. A gépek nem képesek magukat megmérni, osztályozni vagy kiértékelni. Ilyen tudományos

munkát csakis valamilyen gépfeletti besorolású entitás képes végezni.

¹² Ha a világegyetemi valóság csak egy hatalmas gép, akkor az embernek a világegyetemen kívül és attól távol kell lennie annak érdekében, hogy egy ilyen *becslés tényét* felismerhesse, és hogy e becslés tárgyába való *bepillantást* magában tudatosíthassa.

¹³ ¶ Ha az ember csak egy gép volna, akkor ez az ember milyen eljárással lenne képes eljutni odáig, hogy *hibesse* vagy azt állíthassa, hogy *tudja*, ő csak egy gép? Az emberben az önnön valójára vonatkozó, benne tudatosuló értékelés tapasztalása sohasem pusztán egy gép szükség-szerű ismérve. Az öntudatos és magát a működéselvű világnézet hívének valló ember a lehető legjobb válasz eme világnézeti felvetésre. Ha az anyagelvűség tény volna, akkor nem létezhetnének öntudatos, gépies működést valló világnézetűek. Az is igaz, hogy az embernek előbb erkölcsi lénynek kell lennie, mielőtt erkölcstelen tetteket vihetne véghez.

¹⁴ ¶ Épp az anyagelvűség igénye hozza magával az elmének az ilyen tantételek kijelentésére vetemedő felsőbb-anyagi tudatát. Egy gépies működésű rendszer leépülhet, de sohasem fejlődhet. A gépek nem gondolkoznak, alkotnak, álmodnak, vágyakoznak, eszményítenek, vágynak az igazságra vagy szomjaznak az igazságosságot. Nem hajtja életüket az a szenvedély, hogy más gépeket szolgáljanak és örökkévaló fejlődési céljukul az Isten megtalálását és az őhöz hasonlóvá válásra való törekvést magasztos feladatul válasszák. A gépek sohasem értelmi, érzelmi, művészi, erkölcsi beállítottságúak, erkölcsösek vagy szellemiek.

¹⁵ A művészet bizonyítja, hogy az ember nem gépies működésű, de azt nem bizonyítja, hogy szellemi értelemben halhatatlan. A művészet halandó morontia, mely az anyagi ember és a szellemi ember közötti közbenső mezőn helyezkedik el. A költészet kísérlet arra, hogy az ember az anyagi valóságoktól a szellemi értékekhez meneküljön.

¹⁶ Egy magas szinten polgárosodott társadalomban a művészet emberközeli teszi a tudományt, az igaz vallás pedig viszonzásul szellemivé lényegíti azt — a szellemi és örökkévaló értékekre való rálátássá. A művészet a valóság emberi és tér-idő értékelését mutatja. A vallás *maga* a mindenségrendi értékek isteni befogadása, és így örökkévaló fejlődést von maga után a szellemi felemelkedésben és kiteljesedésben. Az idő művészete akkor veszélyes, amikor vakká válik az isteni minták ama szellemi alapelvei iránt, melyeket az örökkévalóság ver vissza az idő valóságárgárnyékaiként. Az igazi művészet az élet anyagi dolgainak eredményes megmutatója; a vallás az élet anyagi tényeinek megnemesítő átalakítója, és sohasem hagy fel a művészet szellemi kiértékelésével.

¹⁷ ¶ Mily ostoba dolog azt feltételezni, hogy az önműködő báb képes volna az önműködés életfelfogását megragadni, és milyen nevetséges azt várni tőle, hogy más bábokról és a bábtársairól egy ilyen felfogást kialakítson!

¹⁸ ¶ Az anyagi világegyetem bármiféle tudományos értelmezése értéktelen, hacsak nem biztosít kellő elismerést a tudós irányában. A művészet semmiféle értékelése nem lehet hiteles, hacsak nem nyújt elismerést a művész számára. Az erkölcsök bármely értékelése értelmetlen, hacsak nem foglalja magába az erkölcsös embert. Semmilyen bölcsélet nem épületes, ha figyelmen kívül hagyja a bölcselőt, a vallás pedig nem létezhet a vallásos ember valós tapasztalása nélkül, aki épp e tapasztalásban és azon keresztül törekszik megtalálni Istent és megismerni őt. A világegyetek mindenségének hasonlóképpen nincs jelentősége a VAGYOK-tól, attól a végtelen Istentől elkülönítve, aki teremtetten és aki szüntelenül igazgatja azt.

¹⁹ ¶ A működéselvű világnézet hívei — az emberbarát-elvű gondolkodók — hajlamosak sodródni az anyagi áramlatokkal. Az eszményelvűek és a szellemelvűek viszont merik használni az evezőiket hozzáértőn és a kellő erővel, hogy megváltoztassák az energiaáramlatok láthatólag tisztán anyagi irányát.

²⁰ ¶ A tudomány az elme mennyiség- és térnanából él; a zene az érzelmek ütemét fejezi ki. A vallás a lélek szellemi üteme a Végtelenség felsőbb és örökkévaló dallammértékeivel való tér-idő összehangzásban. A vallásos tapasztalás olyasmis az emberi életben, amely igazán felette áll a mennyiségtannak.

²¹ A nyelvben az ábécé jelenti az anyagelvűség rendjét, míg a szavak, melyek — a szeretetre és gyűlöletre, a gyáva-ságra és a bátorságra vonatkozó — ezernyi gondolat, nagy eszme és nemes eszménykép jelentését fejezik ki, tehát a szavak az anyagi és a szellemi törvény hatályán belüli azon elmeteljesítményeket mutatják, melyeket a személyiségi sajátakarati igénye irányít és amelyeket az adott helyzetben eredendően meglévő lehetőségek korlátoznak.

²² A világegyetem nem olyan, mint azok a törvények, működési rendek és azok az azonosságok, melyeket a tudós felfedez, és amelyeket ő tudománynak kezd tekinteni, hanem inkább olyan, mint amilyenek a kíváncsi, gondolkodó, döntést hozó, alkotó, összeállító és megkülönböztető tudós látja a világegyetemi jelenségeket, osztályozva a teremtés anyagi oldalának működésközpontú szakaszaiban eredendően meglévő mennyiség- és térnani tényeket. A világegyetem nem is olyan, mint a művész művészete, hanem inkább olyan, mint amilyenek a törekvő, álmodozó, vágyakozó és haladó művész látja, aki egy szellemi cél elérésére irányuló erőfeszítésében megpróbálja meghaladni az anyagi dolgok világát.

²³ A tudós, nem pedig a tudomány az, aki érzékeli az energiából és anyagból álló, fejlődő és haladó világegyetem valóságát. A művész, és nem a művészet az, aki kimutatja az anyagi létezés és a szellemi szabadság közötti átmeneti morontia világ létezését. A vallásos ember, nem pedig a vallás az, aki bizonyítja azoknak a szellemi valóságoknak és isteni értékeknek a létét, melyekkel az ember az örökkévalóságban találkozik.

8. VILÁGI EGYEDURALOM

¹ De miután az anyagelvűség és a működéselvű világnézet többé-kevésbé legyőzött, a huszadik századi világiasságrend pusztító hatása még mindig lerontja a gyanútlan lelkek millióinak szellemi tapasztalását.

² A mai világiasságrendet két világméretű hatás segítette. A világiasságrend apja a tizenkilencedik és a huszadik század úgynevezett tudományának szűklátókörű és istentelen hozzáállása volt — az istent nem ismerő tudományé. A mai világiasságrend anyja az egyeduralkodó középkori keresztény egyház volt. A világiasságrend az intézményszerített keresztény egyház által csaknem teljesen uralt nyugati polgárosultság elleni fokozódó tiltakozásként indult.

³ E kinyilatkoztatás idején mind az európai, mind az amerikai élet uralkodó értelmi és bölcséleti légköre határozottan világi — emberközpontú. A nyugati gondolkodás háromszáz év alatt fokozatosan elvilágiasodott. A vallás hatása egyre inkább névlegessé, nagymértékben szer-tartáskövető szokássá vált. A nyugati polgárosodott társadalomban a magukat kereszténynek mondó emberek többsége tudtán kívül ténylegesen világias rendet valló.

⁴ Nagy erő, hatalmas ráhatás kellett a nyugati népek gondolkodásának és életének a korlátlan hatalmon alapuló egyházi uralom elsorvasztó szorításából való kiszabadításához. A világias rend összetörte az egyházi ellenőrzés bilincseit, és most azzal fenyeget, hogy újfajta, istentelen uralmat szerez a mai ember szíve és elméje felett. A zsarnoki és egyeduralmon alapuló politikai állam a tudományos anyagelvűség és a bölcséleti világiasságrend közvetlen leszármazottja. Amint a világias rend felszabadítja az embert az intézményszerített egyház uralma alól, rögtön el is adja rabszolgának az egyeduralmi állam számára. A világiasságrend csak azért szabadítja fel az embert az egyházi rabszolgaságból, hogy őt elárulva politikai zsarnokságba kényszerítse és gazdasági rabszolgaságba taszítsa.

⁵ ¶ Az anyagi elvű gondolkodás tagadja Istent, a világi-as rend egyszerűen nem vesz róla tudomást; legalábbis ez volt a korai hozzáállás. A világiasságrend újabb harciasabb magatartást vett fel, annak a vallásnak a helyét akarja betölteni, amelynek egyeduralmi rabszolgaságával egykor

szembeszállt. A huszadik századi világias rend azt erősíti, hogy az embernek nincs szüksége Istenre. De vigyázzatok, az emberi társadalomnak ez az istentelen életfelfogása csakis nyugtalansághoz, gyűlölködéshez, boldogtalansághoz, háborúhoz és világméretű végromláshoz vezet.

⁶ ¶ A világias rend sohasem hozhat békét az emberiségnek. Az emberi társadalomban semmi sem veheti át az Isten helyét. De jól figyeljétek, ne mondjátok le gyorsan a világias lázadásnak az egyházi egyeduralomból szerzett jótékony előnyeiről. A nyugati polgárosodott társadalom ma számos szabadságot és megelégedettséget élvez a világias lázadás eredményeként. A világias rend nagy hibája ez volt: lázadt a vallási hatóságok által az élet felett gyakorolt, csaknem teljes ellenőrzés ellen, és miután kivívta az ezen egyházi zsarnokság alól való felszabadulást, a világias rend pártján állók folytatták a lázadást immár az Isten ellen, néha titkon, néha pedig nyíltan.

⁷ A világiasságrendi lázadásnak köszönhetitek az amerikai industrializmus lenyűgöző alkotó erejét és a nyugati polgárosodott társadalom páratlan anyagi fejlődését. De mivel a világiasságrendi lázadás túl messzire ment és szem elől veszítette Istenet és az igaz vallást, az ember le is aratta a világháborúk és a nemzetközi egyensúlyzavarok nem várt természetét.

⁸ Az Istenbe vetett hitet nem szükséges feláldozni ahhoz, hogy az ember élvezhesse a mai világias lázadás áldásait: a türelmet, a társadalmi szolgálatot, a demokratikus kormányzást és a polgárjogokat. Nem volt szükség arra, hogy a világias rend pártolói szembeszálljanak az igaz vallással ahhoz, hogy segítsék a tudományt és előmozdítsák az oktatást.

⁹ A világias rend azonban nem az egyetlen szülője az élet kiteljesítésében szerzett mindeme hasznoknak. A huszadik század nyereségei mögött nem csak a tudomány és a világias rend áll, hanem a názáreti Jézus életén és tanításán alapuló — fel nem ismert és el nem ismert — szellemi működés is.

¹⁰ Isten nélkül, vallás nélkül a tudományos világiasságrend sohasem képes összehangolni az erőit, összhangba hozni az elütő és versengő érdekeit, népeit és nemzeti érzületeit. Ez a világias emberi társadalom, függetlenül a páratlan anyagi vívmányától, lassan szétporlad. A kibékíthetetlen ellentét által működtetett szétmállásnak leginkább ellenálló összetartó erő a hazafiság. És az erőszakos nemzetieskedés a világbéke előtt álló fő akadály.

¹¹ A világias rend eredendő gyengesége az, hogy félredobja az erkölctant és a vallást a politikáért és a hataloméért. Egyszerűen nem teremthetitek meg az emberek közötti testvériséget úgy, hogy közben figyelmen kívül hagyjátok, illetőleg tagadjátok az Isten atyaságát.

¹² A világias társadalmi és politikai derűlátás hiú remény. Isten nélkül sem a függetlenség és a szabadság, sem a tulajdon és a vagyon nem vezethet el a békéhez.

¹³ A tudomány, az oktatás, az ipar és a társadalom teljes elvilágiásítása csakis összeomláshoz vezethet. A huszadik század első harmadában az urantiaiak több emberi lényt öltek meg, mint amennyit az egész keresztény megítélési időszakban addig az időpontig megöltek. És ez csak a kezdete az anyagelvűség és a világias rend szörnyűséges aratásának; még ennél is szörnyűbb pusztítás következik.

9. A KERESZTÉNYSÉG PROBLÉMÁJA

¹ Ne kerülje el a figyelmeteket a szellemi örökségek értéke, az évszázadokat összekötő igazságfolyam, mely elérte még az anyagelvű és világias kor sivár időszakait is. A letűnt korok babonás világnézeteitől való megszabadulásra irányuló minden erőfeszítések során erősen ragaszkodjatok az örökkévaló igazsághoz. De legyetek türellemmel! Amikor a jelenlegi babonás lázadás véget ér, akkor majd a jézusi evangélium igazságai ismét dicsőséges fényvel világítanak meg egy új és jobb utat.

² De az elpogányosított és közösségivé tett kereszténységnek új kapcsolatot kell teremtenie Jézus engedményekkel nem gyöngített tanaival; mivel az a Mester földi életére vonatkozó új nézet hiányától szenved. A jézusi vallás egy új és teljesebb kinyilatkoztatása arra rendeltetett, hogy meghódítson egy anyagelvű világiasságrendre épített birodalmat és megdöntsön egy működéselvű természetközpontúság uralta világot. Az Urantia most ott reszket a társadalmi újraigazodás, az erkölcsi megelégnélés és a szellemi megvilágosodás egyik legelképesztőbb és leglebilencselőbb korszakának küszöbén.

³ Jézus tanításai, még ha erősen átalakított formában is, de túléltek a születésük korának rejtelemimádatait, a sötét korszakok tudatlanságát és babonását, és már most lassan győzedelmeskednek a huszadik század anyagelvűsége, működéselvű világnézete és világias rendje felett. És a nagy megmérettetés és a fenyegető kudarc ilyen idői mindig nagy kinyilatkoztatások időszakai.

⁴ ¶ A vallásnak új vezetőkre van szüksége, olyan szellemi férfiakra és nőkre, akik mernek kizárólag Jézusra és az ő egyedülálló tanításaira támaszkodni. Ha a kereszténység kitart amellett, hogy figyelmen kívül hagyja a szellemi küldetését, miközben továbbra is a társadalmi és anyagi problémákkal lesz elfoglalva, a szellemi újjászületésnek meg kell várnia a jézusi vallás ezen új tanítóinak eljövételét, akik kizárólag az emberek szellemi megújításának szentelik magukat. És ekkor ezek a szellemtől született lelkek gyorsan pótolni fogják a világ társadalmi, erkölcsi,

gazdasági és politikai újjászervezéséhez szükséges vezetést és ösztönzést.

⁵ A mai korszak nem lesz hajlandó elfogadni egy olyan vallást, mely nem következetes a tényekkel és nincs összhangban az igazságra, a szépségre és a jóságra vonatkozó legfelsőbb rendű felfogásaival. Most van itt annak az ideje, hogy a mai eltorzított és megalkuvásba kényszerített kereszténység igazi és eredeti alapjait — Jézus valódi életét és tanításait — az ember újra felfedezze.

⁶ ¶ Az őseMBER a vallási félelem babonás rabságában élte az életét. A mai, polgárosodott emberek attól a gondolattól rettegnek, hogy erős vallási meggyőződések uralma alá kerülnek. A gondolkodó ember mindig is félt, hogy vallás tartja a *hatalmában*. Amikor egy erős és vonzerővel bíró vallás a fölébe kerekedéssel fenyegeti, akkor mindig megpróbálja ésszerűsíteni, hagyományyszerűvé alakítani és intézményesíteni azt, hogy — reménye szerint — az ellenőrzése alá vonhassa. Ilyen eljárással még egy kinyilatkoztatott vallás is mesterséges és ember uralta vallássá válik. Az értelmes mai férfiak és nők azért kerülnek Jézus vallását, mert félnak attól, amit az *nekik* megtehet — és amit *velük* megtehet. És minden ilyen félelem igencsak megalapozott. Jézus vallása valóban uralja és átalakítja a híveit, megkívánja, hogy az emberek ajánlják életüket annak, hogy a mennyei Atya akarata megismerésére törekedjenek és megköveteli, hogy az életenergiákat az ember testvérisége önzetlen szolgálatának szenteljék.

⁷ Az önző férfiak és nők egyszerűen nem akarnak ilyen árat fizetni, még a halandó embernek valaha felajánlott legnagyobb szellemi kincsért sem. Amint az ember már eléggé kiábrándult azoktól a szomorú csalódásoktól, melyek az önzőség ostoba és csalóka követésével járnak, és miután felfedezte az alakias vallás sivárságát, csakis akkor lesz hajlandó teljes odaadással az országról szóló evangélium, a názáreti Jézus vallása felé fordulni.

⁸ A világnak több első kézből való vallásra van szüksége. Még a kereszténység — a huszadik század vallásainak legjobbja — sem csak egy *Jézusról* szóló vallás, hanem nagymértékben olyasmi is, amelyet az emberek közvetve tapasztalnak meg. A vallásukat teljes mértékben úgy veszik, ahogy az elfogadott vallási tanítóik nekik átadják. Pedig mit tapasztalhatna meg egy eszmélő világ, ha Jézust úgy látná, ahogy valójában élt a földön és első kézből ismerné meg az ő életadó tanításait! A szép dolgokat leíró szavak nem képesek kiváltani a dolgok látványa okozta megindulást, és a meggyőződésből fakadó szavak sem képesek olyan ösztönzést nyújtani az emberek lelkének, mint az Isten jelenléte megismerésének élménye. A reményteli hit azonban mindörökké feltárja az ember lelkének reménykapuját az odaát lévő világok isteni értékeinek

örökkévaló szellemi igazságaihoz való belépésre.

⁹ ¶ A kereszténység arra vetemedett, hogy az eszményképeit lealacsonyítsa az emberi kapzsiság, a háborús örület, és a hatalomvágy kihívása előtt; Jézus vallása azonban szeplőtlen és érzékfeletti szellemi felhívásként áll, arra szólítja fel az emberben lévő legjobbat, hogy emelkedjen az állati törzsfajlás mindezen örökségei fölé és kegyelemből érje el az igaz emberi beteljesülés erkölcsi magasságait.

¹⁰ A kereszténységet az alakiaságtól, a túlszervezettség-től, a túlzott észbeliségtől és az egyéb nem-szellemi irányzatoktól elszenvedhető lassú halál fenyegeti. A mai keresztény egyház nem a lendületes hívők olyan testvérisége, mint amelyet Jézus azzal bízott meg, hogy folyamatosan vigye véghez az emberiség egymást követő nemzedékeinek szellemi átalakítását.

¹¹ Az úgynevezett kereszténység társadalmi és művelődési mozgalommá, valamint vallási meggyőződéssé és szokássá vált. A mai kereszténység folyója számos régi, pogány ingoványba és sok ősi lópálya folyik el; sok régi művelődési vízgyűjtő üríti vizét ebbe a mai műveltségi folyóba — valamint a magasan fekvő galileai táblavidék is, mely az egyedülinek tekintett forrása.

10. A JÖVŐ

¹ A kereszténység valóban nagy szolgálatot tett ennek a világnak, de most Jézusra van a legnagyobb szükség. A világnak arra van szüksége, hogy lássa Jézust újra élni a földön a szellemtől született halandók tapasztalásában, akik eredményesen kinyilatkoztatják a Mestert minden embernek. Nincs értelme a kezdetleges kereszténység újjáélesztéséről beszélni; onnan kell továbbmennetek, ahol éppen vagytok. A mai műveltséget a jézusi élet új kinyilatkoztatásával kell szellemileg megkeresztelni és az örökkévaló üdvözülésről szóló evangéliuma új felfogásával kell megvilágosítani. És amikor Jézus így felemeltetik, minden embert magához von. Jézus tanítványainak hódítóknál többnek kell lenniük, minden ember számára az ösztönzés és a magasabb szintre emelt élet túlaradó forrásainak kell lenniük. A vallás csak felmagasztalt emberszeretet mindaddig, amíg az Isten jelenléte valóságának felfedezése isteni vé nem teszi azt a személyes tapasztalásban.

² Jézus földön töltött életének szépsége és fenségessége, emberi volta és istenisége, egyszerűsége és egyedisége olyan szembeszökő és megkapó képet mutat az ember megmentéséről és az Isten kinyilatkoztatásáról, hogy minden idők hittudósainak és bölcselőinek határozottan tartózkodniuk kellene attól, hogy arra vetemedjenek, hogy az Istennek az ember alakjában való, tapasztalás-meghaladó alászállásából hitvallásokat alkossanak vagy szellemi szolgálatot jelentő istentani rendszereket teremtsen-

nek. Jézusban a világegyetem olyan halandó embert hozott létre, akiben a szeretet szelleme győzedelmeskedett az idő anyagi fogyatékoságai felett és legyőzte a fizikai eredet tényét.

³ ¶ Mindig tartásatok észben — az Istennek és az embereknek szükségük van egymásra. Mindegyikük egyaránt szükséges a világegyetemi véglegességű, isteni beteljesülésben megszerezhető, örökkévaló személyiségi tapasztalás maga teljességében való eléréséhez.

⁴ „Az Isten országa bennetek van” — valószínűleg ez volt a Jézus által valaha is tett legnagyobb kijelentés azon megnyilatkozása után, hogy az Atyja élő és szerető szellem.

⁵ ¶ A lelkeknek a Mester számára való megnyerésében nem a kényszer, a kötelesség vagy a megegyezés első mérföldje alakítja át az embert és az ő világát, hanem az önkéntes szolgálat és a szabadságszerető odaadás *második* mérföldje az, amelyen járva a jézusi ember kinyújtja a kezét, hogy a testvérét szeretetben megölelve, szellemi útmutatás mellett tovább küldje őt a halandói létezés felsőbb és isteni célja felé. A kereszténység már most az *első* mérföldet járja, az emberiség azonban erkölcsi sötétségben tresped és botorkál, mert oly kevés igazi második mérföldes van — oly kevés olyan, magát Jézus követőjének mondó van, aki valóban úgy él és szeret, ahogy ő a tanítványainak megtanította, hogy miként éljenek, szeressenek és szolgáljanak.

⁶ A felhívás arra a kalandra, hogy az ember az ország jézusi testvériségének szellemi újjászületése révén egy új és átalakított emberi társadalmat építsen, mindenkit kell, hogy lelkesítsen, aki hisz őbenne, hiszen az embereket nem kavarta fel semmi azóta, hogy az ő húsvér testbeli társaiként jártak a földön.

⁷ Az Isten valóságát tagadó egyetlen társadalmi rend vagy politikai rendszer sem járulhat hozzá semmilyen építő és tartós jelleggel az emberi polgárosodás kibontakozásához. A kereszténység azonban, amennyire megosztott és elvilágiasodott manapság, maga képezi a legnagyobb akadályt a saját továbblépése előtt; különösen igaz ez a kelet esetében.

⁸ ¶ Az egyházelvűség egyszer s mindenkorra összeegyeztethetetlen azzal az élő hittel, gyarapodó szellemmel és első kézből való tapasztalással, mellyel Jézusnak az ember testvériségében való hites társai a mennyország szellemi társulásában rendelkeznek. A múltbeli előrelépés hagyományainak megőrzésére irányuló dicséretes vágy gyakran vezet a már kinőtt istenimádati rendszerek védelmezéséhez. Az ősi gondolkodási rendszerek fenntartására irányuló jó szándékú vágy eredményesen akadályozza azon új és megfelelő eszközök és módszerek előtérbe kerülését, melyek rendeltetése, hogy kielégítsék a mai

emberek fejlődő és haladó elméinek szellemi vágyait. A huszadik század keresztény egyházai hasonlóképpen nagy, ám ennek tudatában egyáltalán nem lévő akadályokat képeznek a valódi evangélium — a názáreti Jézus tanításai — azonnali előrejutása előtt.

⁹ Sok olyan meggyőződéses személy, aki örömmel adózna hűséggel az evangélium Krisztusa iránt, roppant nehéznek találja, hogy lelkesen támogasson egy olyan egyházat, amely az ő életének és tanításainak szelleméből oly keveset mutat meg, és amelyről tévesen azt tanították, hogy ő alapította. Nem Jézus alapította az úgynevezett keresztény egyházat, de az ő természetével összeegyeztethető mindenféle módon *támogatta* azt, mint a földön teljesített életművének legjobb létező képviselőjét.

¹⁰ Ha a keresztény egyház fel merné karolni a Mester programját, a láthatólag közömbös ifjak ezrei rohannának, hogy csatlakozzanak egy ilyen szellemi vállalkozáshoz, és nem haboznának végigkitartani e nagy kalandban.

¹¹ A kereszténység komolyan szembesül az egyik saját jelmondatában foglalt ítélettel: „Az önmagával meghasonlott ház nem állhat.” A nem-keresztény világ aligha fogja megadni magát egy önmagától megosztott kereszténységnek. Az élő Jézus az egyetlen remény a kereszténység esetleges egyesítésére. Az igaz egyház — a jézusi testvériség — láthatatlan, szellemi és azt *egység*, de nem szükségképpen *egyformaság* jellemzi. Az egyformaság a jellegében működésközpontú fizikai világ ismertetőjele. A szellemi egység az élő Jézussal való hitbeli egyesülés gyümölcse. A látható egyháznak fel kell hagynia azzal, hogy hátráltatja az Isten országa láthatatlan és szellemi testvériségének előrehaladását. És e testvériség rendeltetése az, hogy az intézményesített társadalmi szerveződéssel szemben éles ellentétet alkotó *élő szervezetté* váljon. Kellőképpen igénybe veheti a társadalmi szervezeteket, de azoknak nem szabad pótolniuk azt.

¹² Azonban még a huszadik századi kereszténységet sem szabad lebecsülni. Az nem más, mint a számos korszakban élt, számos emberfajtába tartozó, Istent ismerő emberek együttes és kivételes erkölcsi tehetségének terméke, amely ténylegesen is a jóra törekvő legnagyobb erők egyike volt a földön, és ezért senki ne kezelje lekicsinylően, függetlenül annak eredendően meglévő és szerzett fogyatékoságaitól. A kereszténység még mindig azon igyekszik, hogy a gondolkodó emberek elméiben erős erkölcsi érzéseket keltsen.

¹³ Ám nincs mentség arra, hogy az egyház belekeveredik a kereskedelembe és a politikába; az ilyen szentségtelen szövetségek a Mester égbekiáltó elárulását jelentik. És az igazság valódi kedvelői nem egykönnyen fogják elfelejteni, hogy ez az erős, intézményesített egyház gyakran nem átalította megfojtani az újszülött hitet és üldözni az

igazság hordozóit, akik éppen nem óhítú köntösben tűntek fel.

¹⁴ Nagyon is igaz, hogy az ilyen egyház nem maradt volna meg, hacsak nem lettek volna olyan emberek a világban, akik előnyben részesítették az ilyenfajta istenimádatot. Számos, szellemileg rest lélek keresi a szertartásos és szent hagyományok ősi és tekintélyelvű vallását. Az emberi törzsfejlődés és a szellemi haladás aligha elégséges arra, hogy képessé tegyen minden embert a vallási hatóság nélkülözésére. És az ország láthatatlan testvérisége igencsak magába foglalhatja a különféle társadalmi rendű és egyéni adottságú osztályokból építkező családok csoportjait, ha hajlandók igazi, szellem vezette Istenfiakká válni. De Jézus eme testvériségében nincs helye a szakadár felekezeti versengésnek, a csoportviszálynak, sem pedig az erkölcsi felsőbbrendűség és a szellemi tévedhetetlenség igényeinek.

¹⁵ A keresztények e különböző csoportosulásai szolgálhatják a nyugati polgárosodott társadalmak különféle népei körében a jövődöbéli hívek számos különböző fajtájának összebékítését, ám a kereszténység effajta megosztottsága komoly gyengeséget jelent, amikor kísérletet tesz arra, hogy elvigye Jézus evangéliumát a keleti népekhez. Ezek az emberfajták még nem értik, hogy a kereszténységtől, mely egyre inkább egy *Jézusról szóló vallássá* vált, van egy némiképp különböző vallás, mégpedig *Jézus vallása*.

¹⁶ Az Urantia nagy reménysége Jézus új kinyilatkoztatásának lehetőségében van, mely az ő megmentő üzenetének új és teljesebb bemutatását jelenti, s amely szellemileg szeretetteljes szolgálatban egyesítené a magukat az ő követőinek vallók ma élő, számos családját.

¹⁷ Még a világi oktatás is tudna segíteni ebben a nagy szellemi megújulásban, ha több figyelmet fordítana arra, hogy megtanítsa az ifúságot, hogy miként fogjon az élettervezéshez és a jellemfejlesztéshez. Minden oktatás célja az kellene legyen, hogy támogassa és előmozdítsa a legfelsőbb életcél, egy fenséges és kiegyensúlyozott személyiség kialakítását. Nagy szükség van erkölcsi fegyelem tanítására az oly sok maga kedvére való létezés helyett. Az ilyen alaphoz a vallás hozzáteheti a halandói élet kiteljesítésére és gazdagabbá tételére való szellemi ösztönzést, sőt

az örökkévaló élet bizonyosságát és felsőbbségének elérését.

¹⁸ A kereszténység rögtönzött vallás, és ezért annak alacsony sebességfokozatban kell működnie. A magas fokozatú teljesítményeknek meg kell várnuk Jézus igazi vallásának új kinyilatkoztatását és általánosabb elfogadását. A kereszténység azonban nagy vallás, annak kell lennie, ha egy megfeszített ács hétköznapi tanítványai mozgásba tudták hozni azokat a tanításokat, melyek háromszáz év alatt meghódították a római világot, majd továbbmentek, hogy győzzenek a Rómát megdöntő vad népek felett is. Ugyanez a kereszténység hódította meg — nyelte el és emelte fel — a héber istentan és a görög bölcsélet teljes folyamát. És amikor ez a keresztény vallás több mint ezer évre mély öntudatlanságba zuhant a rejtelmek és a pogányság túladagolásának eredményeként, magától feltámadt és gyakorlatilag újból meghódította a teljes nyugati világot. A kereszténység eleget tartalmaz Jézus tanításaiból ahhoz, hogy halhatatlanná tegye azt.

¹⁹ Ha a kereszténység képes volna többet felfogni Jézus tanításaiból, akkor sokkal többet segíthetne a mai embernek abban, hogy megoldja az új és egyre összetettebbé váló problémáit.

²⁰ A kereszténység nagy hátrányban van, mert az egész világ elméiben azonosult a nyugati polgárosultság társadalmi rendszerének, ipari világának és erkölcsi alapelveinek egy részével; és így a kereszténység akaratlanul is egy olyan társadalom védnökeként tűnt fel, mely azon bűnöség terhe alatt tántorog, hogy eltűri az eszményelvűség nélküli tudományt, az elvtelen politizálást, a munka nélküli szerzett vagyont, a korlátozás nélküli élvezetet, a jellem nélküli tudást, a lelkiismeret nélküli hatalmat és az erkölcsiségtől mentes ipart.

²¹ A mai kereszténység reménye az, hogy felhagy a nyugati polgárosultság társadalmi rendszereinek és ipari politikáinak támogatásával, miközben szerényen meghajol az általa oly buzgón felmagasztalt kereszt előtt, hogy ott újra megtanulja a názáreti Jézustól a halandó ember által valaha is meghallható legnagyobb igazságokat — az Isten atyáságának és az ember testvériségének élő evangéliumát.